काय छापायचे

- **एकदाच, तुमच्यासाठी:** run.pdf, 1 पान. सत्र चालवताना ते हातात ठेवा.
- **प्रत्येक मुलीसाठी एक प्रत:** sheets.pdf, 2 पाने. पान अ आणि पान ब. म्हणजे प्रत्येक मुलीसाठी 2 पाने.
- **हे छापायची गरज नाही:** या मार्गदर्शिकेतील पाने 6 ते 8, उत्तरे. त्याशिवायही सत्र चालते.

मार्गदर्शिका, माझी पाळी, तुझी पाळी

गट 4 ते 24 · शाश्वत विकास ध्येये 4, 5 · मराठी आवृत्ती · प्रकाशित · AI translation from English master, Machine translation; English master by Nameet Potnis

या आवृत्तीविषयी. ही आवृत्ती इंग्रजी संचातून कृत्रिम बुद्धिमत्तेने अनुवादित केली आहे. यात चुका असू शकतात. काही दुरुस्त करायचे असेल किंवा वेगळ्या शब्दांत सांगायचे असेल तर hello@potnis.org वर लिहा — आम्ही ती सुधारून देऊ.

About this edition. This edition was translated from the English pack with AI. It may contain mistakes. Write to hello@potnis.org if something should be fixed or said differently — we will update it.

खोलीत जाण्यापूर्वी

- **वाट पाहणे हे कौशल्य आहे, शहाणपणा नाही. चांगली वाट पाहिली म्हणून कोणत्याही मुलीचे कौतुक करू नका. कोणी बाद होत नाही आणि कोणी जिंकत नाही.**
- हिसकावून घेणाऱ्या मुलीची वाट लहान करा, कधीच मोठी करू नका, आणि तिची पाळी कधीच काढून घेऊ नका.
- कागदाचा चुरगळलेला गोळा किंवा कागदाची पट्टी पुढे द्या. गोलात टणक काहीही नको, आणि अंगठा व तर्जनीच्या वेढ्यात बसेल असेही काही नको.
- जास्तीत जास्त 24 मुली, चार जणींच्या गोलांत.

हे घरी एकदाच वाचा. खोलीत तुम्हाला फक्त सत्राचे पान लागते. इथे "तुम्ही" म्हटले आहे, तिथे सत्र चालवणारी कोणीही अभिप्रेत आहे: वर्ग घेणारी ताई, स्वयंसेविका किंवा मोठी बहीण.

संबोधनाविषयी. मराठीत क्रियापद लिंगानुसार बदलते, आणि ही मार्गदर्शिका सत्र चालवणारीला स्त्रीलिंगी संबोधते, कारण ही सत्रे चालवणाऱ्या बहुतेक स्त्रिया आणि मुली आहेत. पुरुषानेही हे सत्र संपूर्णपणे चालवता येते: सगळ्या सूचना जशाच्या तशा त्याच्यासाठीही आहेत.

ही कोणासाठी

- **4 ते 7 वर्षांच्या मुलींसाठी.** ज्यांना एक लहान वस्तू हातात धरता येते आणि खोलीच्या मदतीने पाचपर्यंत मोजता येते. या सत्रात कुठेही वाचावे किंवा लिहावे लागत नाही.
- **जीवनकौशल्ये.** "मी मागू शकते" या संचात तोच पुढे देण्याचा खेळ आहे, पण तो वेगळा संच आहे: तिथले कौशल्य मागणे, इथले वाट पाहणे. गेल्या आठवड्यात तो संच घेतला असेल तर तसे सांगा आणि वाट पाहण्यापासून सुरुवात करा.

- **गटाचा आकार.** 4 ते 24 मुली. चोवीसच्या वर गोल लांब होतात, त्यांच्याबरोबर वाटही लांब होते, आणि सत्र पाळ्यांचे न राहता रांगेचे होते.
- **एकाच खोलीत वेगवेगळे स्तर.** चार वर्षांची आणि सात वर्षांची एकाच गोलात बसतात, तीच वस्तू पुढे देतात आणि तीच दोन पाने करतात. ताण कृतीच्या आतच आहे, तीन ठिकाणी. पुढे असलेली मुलगी गोलात आणखी पलीकडे बसते, म्हणजे तिची वाट लांब होते. तिसऱ्या पायरीतले पाळी सांगण्याचे काम तिला मिळते, म्हणजे पाळ्या ती चालवते आणि वस्तू शेवटी तिच्या हातात येते. आणि ती स्वतःची बोटे तुमच्या मदतीशिवाय खाली मोजते. चार वर्षांची वस्तू धरणारीच्या शेजारी बसते, म्हणजे तिची वाट एकाच पाळीची असते, आणि तुम्ही तिच्याशेजारी मोठ्याने तिची बोटे खाली मोजता. कोणालाही वेगळे पान मिळत नाही आणि कोणालाही वेगळा नियम नाही.

काय लागेल

- प्रत्येक मुलीसाठी पान अ आणि पान ब, म्हणजे प्रत्येक मुलीमागे दोन पाने
- प्रत्येक मुलीसाठी एक पेन्सिल, किंवा दोघींत एक
- चार जणींच्या प्रत्येक गोलासाठी पुढे द्यायला एक वस्तू, जी अंगठा आणि तर्जनीच्या वेढ्यात बसणार नाही: तळहात भरणारा दगड, घडी घातलेली कागदाची पट्टी, कागदाचा चुरगळलेला गोळा, पान, बाटलीचे मोठे झाकण. ती हातात धरावीशी वाटावी, आणि हरवली तरी कोणाला काही वाटू नये
- **फुकट आणि ऐच्छिक:** काहीही नाही
- **इथले काहीही विकत घ्यावे लागत नाही.**

सत्राचा आकार असा का

वाट पाहणे हे कौशल्य आहे, आणि या संचातला तोच अवघड अर्धा भाग आहे. वाट पाहू न शकणारी चार वर्षांची मुलगी खोडकर नसते आणि ती मुद्दाम त्रास देत नसते. तिची वाट तिला न संपणारी वाटते, कारण ती कुठे संपते हे तिला दिसत नाही. या सत्रातली प्रत्येक गोष्ट तिला कमी होताना दिसेल अशी वाट देण्यासाठी आहे. सुरू करण्याआधी हे स्वतःला सांगा, कारण हिसकावणे तुम्हाला वाईट वागणे वाटले, तर तुम्ही वाट लहान करण्याऐवजी मुलीला सुधारायला लागाल.

चांगली वाट पाहिली म्हणून कोणत्याही मुलीचे कौतुक करू नका, आणि त्याला शहाणपणा म्हणू नका. वाट पाहणे म्हणजे शहाणपणा ठरले, की ज्या मुलीला ते सगळ्यात जड जाते ती सगळ्यांसमोर वाईट ठरते, आणि वाट पाहायला शिकण्याच्या कितीतरी आधी ती स्वतःविषयी हेच शिकते. तिने केलेल्या कृतीचे कौतुक करा, गुणाचे नाही: "तू बोटे खाली केलीस", "तू पाचवर पुढे दिलेस". गटासाठी एखादे वाक्य हवे असेल तर "वाट पाहणे अवघड असते, आपण सगळ्या सराव करतो आहोत" हे वापरा, आणि प्रसंग येईल तेव्हा तेच पुन्हा वापरा.

वाट मोठ्याने, सगळ्यांनी मिळून केलेल्या मोजणीची बनलेली असते. अख्ख्या खोलीने म्हटलेली पाचची मोजणी ही सुरुवात आणि शेवट असलेली वाट असते. वस्तू धरणारीला आपली पाळी संपताना ऐकू येते, त्यामुळे ती चिकटून बसत नाही; आणि वाट पाहणाऱ्यांना तेच पाच आकडे ऐकू येतात, त्यामुळे एक पाळी नेमकी किती वेळ चालते ते त्यांना कळते. शिवाय वाट पाहणाऱ्या मुलीच्या आवाजाला काहीतरी काम मिळते, आणि हातात काहीही नसताना स्तब्ध बसण्यापेक्षा ते खूपच सोपे असते.

वाटेचा हात न दिसणारी वाट दिसती करतो. तिच्या आधीच्या प्रत्येक पाळीसाठी एक बोट, आणि वस्तू हलली की एक बोट खाली. तिची वाट लहान होताना तिला स्वतःच्याच हातावर दिसते — घड्याळ नाही, तक्ता नाही, छापायचे काही नाही. तीन बोटे ही ती पेलू

शकणारी वाट आहे. "थोड्या वेळाने" ही नाही.

खरीखुरी वस्तू हलली पाहिजे. फक्त तुमच्या सांगण्यात असलेली पाळी ही पाळी नव्हे. दगड गोलातून पुढे सरकतो, आणि तो सरकतो कारण मोजणी पाचवर पोहोचली, तुम्ही कोणाला पात्र ठरवले म्हणून नाही. एकदा गोल चालू लागला की तुमचे हात त्यापासून दूर ठेवा.

कोणी बाद होत नाही आणि कोणी जिंकत नाही. कोणत्याही मुलीला गोलातून बाहेर काढले जात नाही, कोणालाही सगळ्यात चांगली वाट पाहणारी म्हटले जात नाही, आणि शेवटी बक्षीस नाही. हळू खेळणाऱ्यांना बाद करणारे पाळ्यांचे खेळ ज्या मुलीसाठी हा संच आहे तिच्यासाठी नेमके चुकीचे खेळ आहेत. एखादीची मोजणी चुकली तरी वस्तू तिच्यापर्यंत पोहोचतेच.

तिच्या पानावर काहीही लिहावे लागत नाही. या गटातल्या बहुतेकींना लिहिता येत नाही, आणि काहींना स्वतःचे नावही लिहिता येत नाही; म्हणून पाने वाटतानाच तुम्ही नावे लिहा, कोणाला मागायची वेळ येण्याआधी. वाटेच्या चौकोनातल्या तिच्या खुणा ही तिची नोंद आहे, आणि तिच्या कार्डावरचे तुमचे अक्षर हे तिचे शब्द आहेत.

सगळ्यांना सामावून घेताना

अजून वाचता न येणारी मुलगी. या सत्रात ती काहीही वाचत नाही. प्रत्येक नियम बोलून सांगितला जातो, तुमच्या हातातल्या वस्तूने दाखवला जातो आणि खोली तो पुन्हा म्हणते. पानांवरचे मोजके शब्द तुम्ही एकदा मोठ्याने वाचा, प्रत्येक चौकोनाकडे बोट दाखवत, आणि ती खुणा करते व चित्र काढते. पान ब वर तिच्या कार्डावर काय लिहायचे ते ती तुम्हाला सांगते आणि तुम्ही लिहिता. शेवटी तिच्या हातात सगळ्यांसारखीच दोन पाने असतात.

उशिरा येणारी मुलगी. वस्तू ज्या मुलीच्या हातात आहे तिच्या शेजारी तिला बसवा, म्हणजे तिची पहिली वाट एकाच पाळीची होईल आणि तिची पाळी जवळजवळ लगेच येईल. दारातच तिला एका वाक्यात सांगा: "तुझ्याकडे आली की आपण मोजत असताना दोनदा टकटक कर, मग पुढे दे." बाकीचे ती दोन पाळ्या पाहून शिकते. ती कुठे होती हे गटासमोर कधीही विचारू नका, आणि पहिली पाळी मिळवण्यासाठी तिला अख्खी फेरी थांबायला लावू नका.

खोलीत मुलगे असतील तर. मुलगे त्याच गोलांत बसतात, तीच वस्तू पुढे देतात आणि तीच पाने करतात. दोन गोष्टी सत्र मुलींवर केंद्रित ठेवतात, आणि त्यांनी कोणालाही वगळले जात नाही. तिसऱ्या पायरीतले पाळी सांगण्याचे काम आधी मुलींना द्या, आणि अख्ख्या सत्रात मुलग्यांपेक्षा जास्त मुलींना द्या, कारण पाळ्या चालवणे हाच अधिकाराचा भाग आहे. आणि एखाद्या मुलीसाठी वस्तू पुढे सरकवायला हात पुढे करणाऱ्या मुलग्याकडे लक्ष ठेवा — त्याचा हेतू चांगला असतो पण त्याने तिची पाळी जाते: हळूच हात वर करा आणि म्हणा, "धन्यवाद. ती पुढे देणार आहे."

आज स्वस्थ बसू न शकणारी मुलगी. तिला पाळी सांगण्याचे काम द्या, किंवा तिला उभे राहून पाळी घेऊ द्या, किंवा गोलातून चालत जाऊन पुढच्या मुलीला वस्तू देऊ द्या. हलणे हे वाट पाहण्याच्या उलट नाही. याची कुठेही नोंद करू नका.

काही बिघडले तर

एकच मुलगी प्रत्येक फेरीत हिसकावून घेते, आणि गट तिच्याविषयी तक्रार करू लागतो. हे होणारच, आणि बहुतेकदा त्याच मुलीबाबत. तिला इतरांसमोर सुधारू नका आणि गटालाही तिला सुधारू देऊ नका: अख्ख्या गोलाला एकदा सांगा, "वाट पाहणे अवघड असते, आपण सगळ्या सराव करतो आहोत." मग तिची वाट लांब करण्याऐवजी लहान करा. तिची जागा वस्तू धरणारीच्या शेजारी हलवा, म्हणजे ती तीन पाळ्या नव्हे, एक पाळी थांबेल. तिला पाळी सांगण्याचे काम द्या, कारण काम असलेली मुलगी रिकाम्या हाताने वाट पाहत नसते. तिच्याशेजारी मोठ्याने तिची बोटे खाली मोजा, म्हणजे शेवट जवळ येतो आहे हे तिला ऐकू येईल.

तरीही वाट पेलत नसेल, तर वाट पाहताना धरायला तिची स्वतःची एक वस्तू द्या आणि तिच्याबरोबर एकटीने ती इकडून तिकडे देत बसा. "हिला वाट पाहता येत नाही" असे तिला कधीही म्हणू नका, आणि शिक्षा म्हणून तिची पाळी कधीही काढून घेऊ नका.

वस्तू धरणारी ती सोडायला तयार नाही, आणि गोल अडून बसला आहे. कोणीतरी पाचपर्यंत पोहोचते आणि तरी धरून ठेवते. ती तिच्या हातातून ओढून घेऊ नका आणि शिक्षा म्हणून मोजणी पुन्हा सुरू करू नका. तिच्या हाताशेजारी तुमचा उघडा तळहात सपाट धरा, म्हणा "पाच, आता तुझी पाळी संपली", आणि तीन सेकंद थांबा. तरीही ती धरून असेल, तर गोलाला पुन्हा एकदा मोठ्याने पाचपर्यंत मोजायला सांगा आणि त्या पाचवर वस्तू घ्या. मग पुढच्या फेरीत ती सगळ्यात आधी तिलाच मिळेल याची काळजी घ्या, म्हणजे सोडून दिल्याने तिचे काही गेले नाही. एखादीला एकही वस्तू सोडताच येत नसेल, तर तिची स्वतःची वस्तू तिला द्या आणि गोलात दुसरी वस्तू फिरवा.

हिच्यात बदल कसे करावे

- "माझी पाळी" आणि "तुझी पाळी" यासाठी मुली घरी जे शब्द खरोखर वापरतात तेच वापरा. दोन छोटे शब्द बरोबर वाक्यापेक्षा चांगले.
- पुढे द्यायची वस्तू खोलीत आधीपासून असलेल्या कशानेही बदला, जोवर ती सगळ्यांना हातात धरावीशी वाटते आणि हरवली तर कोणाला वाईट वाटत नाही.
- खोली ज्या भाषेत मोजते त्याच भाषेत मोजा, आणि सगळ्यात लहान मुलींबरोबर पाचऐवजी तीनपर्यंत मोजा. गोल चालू लागले की पाचवर जा.
- पाळी म्हणजे टकटक करणेच असायला हवे असे नाही. स्वतःचे नाव सांगणे, दोनदा टाळी, एकदा उडी, एका प्राण्याचे नाव. एकच काम निवडा आणि ते अख्खे सत्र तेच ठेवा, कारण फेरीच्या मधेच काम बदलले की वाट ही नव्याने शिकायची गोष्ट होते.
- खोली गोलांसाठी फारच भरलेली असेल, तर गोलाऐवजी एक रांग करा आणि आपल्या पुढे किती जणी आहेत ते मुलींना पाहू द्या. मोजता येणारी रांग ही मोजता येणाऱ्या हाताइतकीच चांगली.

कमी किंवा जास्त वेळेत

30 मिनिटे. 0 ते 10 एक वस्तू, एक पाळी आणि खोली पाचपर्यंत मोजते, 10 ते 18 चार जणींचे गोल आणि बोटे खाली, 18 ते 24 लांब वाट आणि पाळी सांगणारी, 24 ते 30 पाने आणि समारोप. नव्या गटासाठी हीच या संचाची खरी आवृत्ती आहे. यात काय सुटते: पाळी सांगण्याचे काम फक्त दोन-तीन मुलींनाच मिळते, तिसऱ्या पायरीतला आठ जणींचा गोल कदाचित होतच नाही, आणि पान ब वरची कार्डे काढली जातात पण बहुधा कापली जात नाहीत — ती बाजूला ठेवा आणि दिवसाच्या शेवटी कापा. या घड्याळात पाने शेवटी येतात आणि अपुरी राहू शकतात: खुणा आणि एक चित्र म्हणजे पूर्ण झालेले पान.

45 मिनिटे. 0 ते 14 एक वस्तू, एक पाळी आणि खोली पाचपर्यंत मोजते, 14 ते 25 चार जणींचे गोल आणि बोटे खाली, 25 ते 35 लांब वाट आणि पाळी सांगणारी, 35 ते 45 पाने आणि समारोप. जास्तीचा वेळ आठ जणींच्या गोलात दुसरी फेरी देतो, आणि पाळी सांगण्याचे काम मोजक्या नव्हे तर बहुतेक मुलींना देतो.

60 मिनिटे. 0 ते 18 एक वस्तू, एक पाळी आणि खोली पाचपर्यंत मोजते, 18 ते 32 चार जणींचे गोल आणि बोटे खाली, 32 ते 46 लांब वाट आणि पाळी सांगणारी, 46 ते 60 पाने आणि समारोप. ही लांबी फक्त अर्धा तास बसण्याची सवय असलेल्या स्थिरावलेल्या गटाबरोबरच वापरा. जास्तीचा वेळ जास्त पाळ्या देतो, ज्या प्रत्येक मुलीला हवे तिला पाळी सांगण्याचे काम देतो, कार्ड

कापायला वेळ देतो, आणि शेवटी एका मोठ्या गोलातून वस्तू सावकाश फिरवण्याची फेरी देतो. नवा नियम किंवा नवे पान तो जोडत नाही, कारण या वयात लांब सत्र म्हणजे जास्त सराव, जास्त मजकूर नव्हे.

सत्र सुरक्षित ठेवताना

अख्खे सत्र एकच वस्तू हातातून हातात फिरते, आणि ती एकदा तरी फेकली जाणारच. तोंडात काहीही जाता कामा नये. काहीही वाटून देण्याआधी ते मुलीच्या तोंडात बसणार नाही याची खात्री करा: अंगठा आणि तर्जनीच्या वेढ्यात ते बसत असेल तर या खोलीसाठी ते फारच लहान आहे. बिया, मणी, नाणी आणि बाटल्यांची लहान झाकणे चालणार नाहीत. जे वाटले ते शेवटी मोजून परत घ्या. कागदाचा चुरगळलेला गोळा किंवा घडी घातलेली कागदाची पट्टी दगडापेक्षा सुरक्षित आहे आणि तेवढेच चांगले काम करते. गोलात टणक वस्तू फेकली जात नाही.

CC BY 4.0 · Potnis Family / potnis.org. मूळ इंग्रजी मजकूर लिहिला आणि संपादित केला नमित पोटणीस (Nameet Potnis) यांनी. ही मराठी आवृत्ती इंग्रजी आवृत्तीवरून केलेले एआय भाषांतर आहे आणि ती कोणत्याही माणसाने मराठीत तपासलेली नाही. श्रेय देऊन प्रत काढा, छापा, बदला आणि वाटा.

उत्तरे आणि सत्र चालवण्याच्या सूचना

उत्तरे आणि काय बोलायचे, माझी पाळी, तुझी पाळी

या आवृत्तीविषयी. ही आवृत्ती इंग्रजी संचातून कृत्रिम बुद्धिमत्तेने अनुवादित केली आहे. यात चुका असू शकतात. काही दुरुस्त करायचे असेल किंवा वेगळ्या शब्दांत सांगायचे असेल तर hello@potnis.org वर लिहा — आम्ही ती सुधारून देऊ.

About this edition. This edition was translated from the English pack with AI. It may contain mistakes. Write to hello@potnis.org if something should be fixed or said differently — we will update it.

उत्तरे

या संचात एकच बरोबर उत्तर नाही, आणि इथे काहीही तपासून गुण दिले जात नाहीत. पाळी कितीही लहान असली तरी ती पाळी मोजली जाते, आणि वाट कशीही निभावली असली तरी ती वाट मोजली जाते.

पाळी घेणे म्हणजे काय:

ती काय करते	पाळी म्हणून चालते का
गोल पाचपर्यंत मोजत असताना ती वस्तूवर दोनदा टकटक करते	हो
ती वस्तू धरते, काहीच करत नाही, पाचवर पुढे देते	हो
ती एकदा टकटक करते, किंवा दहा वेळा, आणि मग पुढे देते	हो
ती उभी राहून पाळी घेते, किंवा चालत जाऊन पुढच्या मुलीला वस्तू देते	हो
ती शेजारच्या मुलीबरोबरच एकाच वेळी पाळी घेते	हो, आणि पुढे सत्रात तिला एकटीची पाळी द्या
ती आज वस्तू घ्यायलाच तयार नाही	तिने ती सरळ पुढे दिली तरी हो. पुढच्या फेरीत पुन्हा विचारा, आणि कारण विचारू नका

वाट पाहणे म्हणजे काय:

ती काय करते	वाट म्हणून चालते का
वस्तू हलली की ती एक बोट खाली करते	हो
ती खोलीबरोबर मोठ्याने, पूर्ण वेळ मोजत राहते	हो
ती तिचे वाटेचे कार्ड धरते, किंवा स्वतःची एखादी वस्तू धरते	हो
ती चुळबुळ करते, उठते, गोलाभोवती फिरून परत येते	हो. हलणे हे वाट पाहण्याच्या उलट नाही
ती आधीच हात पुढे करते, मग हात मागे घेते	हो, आणि ते बोलून दाखवा: "तू हात मागे घेतलास"

कोणते शब्द वापरायचे आणि कोणते टाळायचे. "तू पाचवर पुढे दिलेस" म्हणा, "शहाणी मुलगी" कधीही नाही. "वाट पाहणे अवघड असते, आपण सगळ्या सराव करतो आहोत" म्हणा, "नीट थांब" किंवा "संयम ठेव" कधीही नाही. "आता तिची पुढे देण्याची पाळी आहे" म्हणा, "तू हावरट आहेस" कधीही नाही. गोलातली सगळ्यात चांगली वाट पाहणारी म्हणून एकाही मुलीचे नाव घेऊ नका: ज्या मुलींना हा संच सगळ्यात जास्त हवा आहे, त्यांना ते स्वतःविषयीचे मूल्यमापन वाटते.

पाळीसाठी तुम्ही देऊ शकता अशी कामे — सगळी लहान, सगळी याच खोलीतली. दगडावर दोनदा टकटक कर. स्वतःचे नाव सांग. दोनदा टाळी वाजव. एकदा उडी मार. एका प्राण्याचे नाव सांग. वस्तू उंच धर, मग खाली ठेव. यातले एक निवडा आणि अख्खे सत्र तेच ठेवा.

काय दिसू शकते

पानावर काय आहे	पुढे काय द्यायचे
पाळीचा चौकोन काढलेला, वाटेचा चौकोन कोरा	तिच्याबरोबर मोठ्याने तिच्या वाटा पुन्हा मोजा, प्रत्येक वाटेसाठी एक खूण, बोटांवर. मग पुढच्या फेरीत तिला वस्तू धरणारीच्या शेजारी बसवा, म्हणजे तिची वाट एकाच पाळीची होईल
दोन्ही चौकोनांत खुणा, पण पान ब वर कोणीच काढलेले नाही	तू कोणाला दिलेस ते विचारा आणि त्या मुलीकडे बोट दाखवा. तिला एक गोल आणि दोन रेघा काढू द्या. या पानावर आकार म्हणजे माणूस
दोन्ही चौकोनांत खुणा, माणूस काढलेला, कार्ड तयार	तिला लांब वाट द्या: गोलात आणखी पलीकडची जागा, मग पाळी सांगण्याचे काम. तिची बोटे तुमच्याशिवाय तिलाच खाली मोजू द्या
वाटेच्या चौकोनात सगळीकडे खुणा, तिच्या वाटांपेक्षा कितीतरी जास्त	त्या तशाच राहू द्या. ती काहीतरी मोजते आहे. तिच्याबरोबर तो आकडा म्हणा आणि पुढे जा
दोन्ही पानांवर काहीच नाही	तिच्याशेजारी बसा आणि तीन पाळ्यांसाठी तिचा गोल तुम्हीच व्हा, तुम्ही आणि ती, वस्तू इकडून तिकडे देत. एक पाळी घेतली म्हणजे सत्र पूर्ण झाले

अडणारे ठिकाणे

काय होते	काय बोलायचे किंवा करायचे
बोटे संपण्याआधीच ती वस्तू घेते	ती परत तुमच्या हातात घ्या. तिच्याबरोबर मोठ्याने तिची बोटे खाली मोजा. बोटे संपल्यावर गोलाला ती तिच्याकडे देऊ द्या
ती पाचपर्यंत पोहोचते पण सोडत नाही	तिच्या हाताशेजारी तुमचा उघडा तळहात सपाट धरा. "पाच, आता तुझी पाळी संपली." तीन सेकंद थांबा, मग गोलाबरोबर पुन्हा एकदा पाच मोजा आणि वस्तू घ्या. पुढच्या फेरीत ती सगळ्यात आधी तिला द्या
गोल त्याच एका मुलीविषयी तक्रार करू लागतो	तिला नाही, अख्ख्या गोलाला सांगा: "वाट पाहणे अवघड असते, आपण सगळ्या सराव करतो आहोत." मग तिची वाट लहान करा, लांब करू नका
तिची बोटांची मोजणी चुकते	तिच्या आणि वस्तूच्या मध्ये किती जणी आहेत तिथून तिला पुन्हा सुरू करू द्या. वस्तू तिच्यापर्यंत पोहोचतेच. मोजणी चुकल्याने काहीही जात नाही
वाट फारच लांब झाल्याने ती रडते	तिला वस्तू धरणारीच्या शेजारी हलवा, तिच्याबरोबर मोठ्याने मोजा, आणि तिची पाळी लगेच येऊ द्या. गटाला स्पष्टीकरण देऊ नका आणि सगळ्यांसमोर तिला काय झाले ते विचारू नका
दोन मुली एकच वस्तू धरून बसतात	ती तुमच्या हातात घ्या. "मोजणी पाचवर गेली की ती पुढे सरकते." मग दोघींना प्रत्येकीची स्वतःची वस्तू पुढे द्यायला द्या
किती पाळ्या उरल्या हे ती पुन्हा पुन्हा विचारते	दरवेळी आकडा सांगून उत्तर द्या. तिच्याकडे तेवढेच एक माप आहे. मग तिला पाळी सांगण्याचे काम द्या
प्रत्येक फेरीत तिलाच पाळी सांगायची असते	प्रत्येकीला दोन फेऱ्या, आणि हा नियम मोठ्याने सांगा, म्हणजे तो नियम ठरेल, तुमची आवड नाही. त्याऐवजी तिला लांब वाटेची जागा द्या, जे जास्त अवघड काम आहे
तिला स्वतःचे नाव लिहिता येत नाही	पान वाटतानाच तुम्ही ते लिहा, तिला मागायची वेळ येण्याआधी
तिला तिचे कार्ड ठेवायचे नाही	ती मागू शकेल अशा ठिकाणी ते ठेवा. का ते विचारू नका

सत्रानंतर

वाटेचा हात टिकवा. तो रांगेत, नळावर, दारात चालतो आणि त्याला काहीही खर्च येत नाही; म्हणून अख्खा आठवडा तोच वापरा: किती पाळ्या उरल्या तेवढी बोटे वर धरा, मोठ्याने खाली मोजा, आणि ती वाट कमी होताना तिला पाहू द्या. जीवनकौशल्यांचे पुढचे सत्र "तुझी सगळ्यात लांब वाट किती होती?" या प्रश्नाने सुरू करता येते. या संचात काहीही तपासले जात नाही, मोजले जात नाही आणि कोणाला कळवले जात नाही, आणि कोणत्याही मुलीच्या वाट पाहण्याची नोंद कुठेही लिहिली जात नाही.

CC BY 4.0 · Potnis Family / potnis.org